

ULC ČARNOGURSKÝ PRO BONO

04/2009

1. DAŇ Z PRIDANEJ HODNOTY A MOŽNOSŤ REGISTRÁCIE SKUPINY

Novela zákona o dani z pridanej hodnoty, ktorá nadobudla účinnosť dňa 1. apríla 2009, prináša okrem iných zmien aj zavedenie možnosti skupinovej registrácie na účely uplatňovania tejto dane. Členovia zaregistrovanej daňovej skupiny sa budú považovať za jednu zdaniteľnú osobu navonok vystupujúcu pod jedným prideleným identifikačným číslom pre túto daň. Registrácia skupiny okrem zjednodušenia uplatňovania dane z pridanej hodnoty, či zníženia administratívnych nákladov spoločností, ktoré sú súčasťou skupiny, môže pozitívne ovplyvniť aj peňažné toky týchto spoločností, nakoľko transakcie v rámci skupiny nebudú považované za zdaniteľné transakcie. Bulletin ULC Čarnogurský PRO BONO Vás s úpravou tohto inštitútu podrobne oboznámi.

2. ZMENY V ZÁKONE O ENERGETIKE

Snaha zabrániť opakovanému ohrozeniu dodávok plynu pre odberateľov plynu na Slovensku viedla k novelizácii zákona o energetike, ktorá bola s účinnosťou odo dňa 15. marca 2009 vykonaná zákonom č. 73/2009 Z. z., úpravou štandardov bezpečnosti dodávok plynu, rozšírením cenovej regulácie a vyriešením ďalších otázok súvisiacich so situáciou, v akej sa Slovensko ocitlo začiatkom roku 2009. V bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO Vás s touto novelou radi zoznámime a vrátíme sa tak k oblasti energetiky, ktorej sa venovalo decembrové vydanie bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO.

3. NOVELA ZÁKONA O DANI Z PRIDANEJ HODNOTY

Dňa 1. apríla 2009 nadobudla účinnosť novela zákona o dani z pridanej hodnoty, na základe ktorej sa skrátilo obdobie na vrátenie nadmerných odpočtov platiteľom tejto dane, zmeny sa dotkli aj uplatňovania odpočtov dane z pridanej hodnoty, novela zaviedla možnosť registrácie skupiny a pre zdaniteľné osoby, ktoré si registračnú povinnosť na účely tejto dane nespĺnili alebo ju splnili s oneskorením, novela zakotvuje možnosť ich spätnej registrácie, ale i ďalšie zmeny. Obsah i dôsledky predmetnej novelizácie Vám v bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO radi sprostredkujeme a nadviažeme tak na právne úpravy týkajúce sa dane z pridanej hodnoty, ktoré Vám priblížilo novembrové vydanie bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO.

4. DAŇOVÉ PRIZNANIE A SÚHRNNÝ VÝKAZ K DANI Z PRIDANEJ HODNOTY

Ministerstvo financií SR ustanovilo s účinnosťou odo dňa 13. marca 2009 vzor súhrnného výkazu a s účinnosťou odo dňa 1. apríla 2009 nový vzor daňového priznania k dani z pridanej hodnoty. S opatreniami vydanými Ministerstvom financií SR Vás v bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO zoznámime už s prepojením na ďalšie úpravy Ministerstva financií SR k dani z pridanej hodnoty a taktiež na tie informácie, ktoré Vám dalo do pozornosti novembrové vydanie bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO.

5. NOVELA ZÁKONA O BANKÁCH

Článkom IV zákona č. 66/2009 Z. z. bola s účinnosťou odo dňa 1. marca 2009 vykonaná novela zákona o bankách, zakotvujúca povinnosť bánk bezodplatne prijímať pri vkladoch v hotovosti eurobankovky a euromince. Pravidlám vzťahujúcim sa na hotovostný peňažný obeh, výmenu slovenských bankoviek a mincí za eurá, bezhotovostné peňažné operácie a platobný styk sa venovalo mimoriadne vydanie bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO Špeciál zamerané na problematiku zavedenia eura na Slovensku. Najnovšia novela zákona o bankách s uvedenými pravidlami úzko súvisí a v bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO opäť nájdete bližšie informácie.

6. PRIPRAVUJE SA V NR SR - NOVELA ZÁKONA O ENERGETIKE

V NR SR postúpil do druhého čítania návrh zákona, ktorým by mala byť vykonaná novelizácia zákona o energetike, v dôsledku ktorej by mal byť rozšírený rozsah oprávnení držiteľov povolení na podnikanie v energetike a osobitne v elektroenergetike. Bulletin ULC Čarnogurský PRO BONO Vám v predstihu prezentuje zmeny, ktoré by do zákona o energetike prinieslo prijatie tohto návrhu zákona, ktorého účinnosť sa predpokladá odo dňa 1. augusta 2009.

DAŇ Z PRIDANEJ HODNOTY A MOŽNOSŤ REGISTRÁCIE SKUPINY

Dňa 1. apríla 2009 nadobudol účinnosť zákon č. 83/2009 Z. z., ktorým bola vykonaná novelizácia zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „zákon o dani z pridanej hodnoty“ alebo len „zákon“).

prostredníctvom svojho článku 11, podľa ktorého môže členský štát považovať za jednu zdaniteľnú osobu osoby usadené na území členského štátu, ktoré sú právne nezávislé, ale sú vzájomne úzko prepojené finančnými, ekonomickými a organizačnými väzbami. Na účely dane z pridanej hodnoty (ďalej v texte len „daň“ alebo len „DPH“) inštitút DPH skupiny umožňuje skupinovú registráciu viacerých zdaniteľných osôb pod jedným identifikačným číslom pre daň z pridanej hodnoty, pričom podmienkou pre takúto registráciu je kumulatívne splnenie troch základných podmienok, ktorými sú (1) finančná prepojenosť, (2) ekonomická prepojenosť a (3) organizačná prepojenosť zdaniteľných osôb. Súčasťou skupiny registrovanej podľa zákona o dani z pridanej hodnoty nemôže byť osoba, ktorá nie je zdaniteľnou osobou, ani akákoľvek zložka, resp. časť zdaniteľnej osoby v zahraničí. DPH skupina musí mať svojho zástupcu, ten koná za všetkých členov skupiny, pričom konanie zástupcu je obmedzené len na účely uplatňovania zákona o dani z pridanej hodnoty.

S prihliadnutím na skutočnosť, že dodávky vo vnútri DPH skupiny, teda dodávky medzi zdaniteľnými osobami v DPH skupine, sa podľa novely nepovažujú za zdaniteľné obchody, nový inštitút DPH skupiny by mal pozitívne ovplyvniť peňažné toky („cash flow“) spoločností v tejto skupine. Na dodávky tovarov a služieb voči tretím osobám ako aj na dodávky tovarov a služieb prijatých od tretích osôb sa DPH uplatňovať bude.

Vytvorenie DPH skupiny bude súčasne znamenať, že za celú DPH skupinu sa bude podávať iba jedno priznanie k DPH a súhrnný výkaz namiesto priznania a výkazu, ktoré by inak bolo nutné podávať osobitne za každého člena DPH skupiny, takže vytvorenie DPH skupiny by malo napomôcť znížiť administratívne náklady spoločností v tejto DPH skupine.

Predmet novelizácie Zákon č. 83/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „novela zákona o dani z pridanej hodnoty“ alebo len „novela“), zakotvil inštitút umožňujúci na Slovensku vytvorenie daňovej skupiny na účely dane z pridanej hodnoty (ďalej v texte len „daňová skupina na účely DPH“ alebo len „DPH skupina“ alebo len „skupina“). Na základe novely bude v praxi možné prvé DPH skupiny na Slovensku vytvárať najskôr k 1. januáru 2010, ak žiadosť o registráciu DPH skupiny bude podaná na príslušný daňový úrad do dňa 31. októbra 2009.

Novelou dotknuté ustanovenia Okrem úpravy samotného inštitútu DPH skupiny, ktorá je novelou zakotvená v nových ustanoveniach § 4a a § 4b zákona o dani z pridanej hodnoty, novela v súvislosti s inštitútom DPH skupiny upravila aj ďalšie ustanovenia zákona o dani z pridanej hodnoty, a to znenie § 70 ods. 1 zákona o dani z pridanej hodnoty, ustanovenia § 71, § 72 a § 73 zákona boli novelou rozšírené o ďalší nový odsek a do zákona o dani z pridanej hodnoty bolo novelou včlenené nové ustanovenie § 81a zákona.

Inštitút DPH skupiny Možnosť vytvorenia daňovej skupiny na účely DPH zakotvila novela do zákona o dani z pridanej hodnoty na základe smernice Rady 2006/112/ES zo dňa 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (ďalej v texte len „smernica Rady 2006/112/ES“), táto vytvorenie DPH skupiny umožňuje

Vznik DPH skupiny **Vymedzenie DPH skupiny** vyplýva zo znenia nového ustanovenia **§ 4a** zákona o dani z pridanej hodnoty, podľa ktorého platí, že viac zdaniteľných osôb **so sídlom, miestom podnikania alebo prevádzkarňou na území SR** (ďalej v texte len „tuzemsko“), ktoré sú spojené finančne, ekonomicky a organizačne (ďalej v texte len „člen skupiny“), sa môžu považovať za jednu zdaniteľnú osobu. **Finančne spojenými** zdaniteľnými osobami sú osoby, z ktorých jedna alebo viac osôb je ovládaných ovládajúcou osobou. V tejto súvislosti si Vám dovoľujeme dať do pozornosti, že podľa **§ 66a ods. 1** zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „Obchodný zákonník“) je **ovládanou osobou** spoločnosť, v ktorej má určitá osoba väčšinový podiel na hlasovacích právach preto, že má podiel na spoločnosti alebo akcie spoločnosti, s ktorými je spojená väčšina hlasovacích práv alebo preto, že na základe dohody s inými oprávnenými osobami môže vykonávať väčšinu hlasovacích práv bez ohľadu na platnosť alebo na neplatnosť takejto dohody. **Ovládajúcou osobou** je osoba, ktorá má v ovládanej osobe postavenie podľa vyššie citovaného znenia **§ 66a ods. 1** Obchodného zákonníka. **Vymedzenie** takých **dohôd, ktoré sú zakázané**, upravuje **§ 186a** Obchodného zákonníka. **Ekonomicky spojenými** zdaniteľnými osobami sú osoby, ktorých hlavné činnosti sú vzájomne závislé, alebo majú spoločný ekonomický cieľ, alebo z ktorých jedna osoba uskutočňuje celkom alebo z časti činnosti v prospech jedného alebo viacerých členov skupiny. **Organizačne spojenými** zdaniteľnými osobami sú osoby, na ktorých riadení alebo kontrole sa podieľa aspoň jedna zhodná osoba.

Zdaniteľná osoba môže byť **členom len jednej skupiny**. V prípade, ak je členom skupiny daňový nerezident SR, teda zdaniteľná osoba, ktorá je členom skupiny a má sídlo, miesto podnikania alebo prevádzkareň mimo územia SR (mimo tuzemska), **nemôžu byť** tieto jej časti mimo územia SR súčasťou skupiny. Člen skupiny **nemôže byť účastníkom zmluvy** o združení definovanej v **§ 4 ods. 2** zákona. **Členom skupiny nemôže byť** zdaniteľná osoba, na

ktorú je vyhlásený konkurz, alebo ktorej je povolená reštrukturalizácia.

Na základe **§ 4b** zákona o dani z pridanej hodnoty platí, že členovia skupiny môžu požiadať o registráciu skupiny pre daň (ďalej v texte len „registrácia skupiny“). **Žiadosť o registráciu skupiny musí obsahovať (1)** obchodné meno a adresu sídla, miesta podnikania alebo prevádzkarne každého člena skupiny, **(2)** identifikačné číslo pre DPH každého člena skupiny, ak je mu pridelené v tuzemsku, **(3)** miestne príslušný daňový úrad každého člena skupiny, **(4)** obchodné meno a adresu sídla, miesta podnikania alebo prevádzkarne člena skupiny, ktorý bol určený členmi skupiny na zastupovanie skupiny na účely uplatňovania DPH (ďalej v texte len „zástupca skupiny“), **(5)** podpisy štatutárnych zástupcov všetkých členov skupiny.

Žiadosť o registráciu skupiny sa podáva daňovému úradu, ktorý je **miestne príslušný pre zástupcu skupiny**. V prípade, ak zdaniteľné osoby preukážu splnenie podmienok podľa **§ 4a** zákona, **daňový úrad** zaregistruje skupinu, pridelí jej identifikačné číslo pre DPH a každému členovi skupiny vydá osvedčenie o registrácii pre DPH. **Dňom registrácie skupiny** sa skupina stáva platiteľom, zaniká platnosť osvedčení o registrácii pre DPH a identifikačných čísel pre DPH jednotlivých členov skupiny. Členovia skupiny sú **povinní do 10 dní odo dňa registrácie** skupiny odovzdať daňovému úradu osvedčenia o registrácii pre DPH. Pre skupinu bude **miestne príslušný daňový úrad**, v ktorého územnom obvode má zástupca skupiny sídlo, miesto podnikania alebo prevádzkareň.

Registráciu skupiny vykoná daňový úrad **k 1. januáru kalendárneho roka nasledujúceho** po podaní žiadosti o registráciu skupiny. V prípade, ak je žiadosť o registráciu skupiny **podaná po 31. októbri** kalendárneho roka, daňový úrad vykoná registráciu skupiny **až k 1. januáru druhého kalendárneho roka** nasledujúceho po podaní žiadosti.

Za skupinu koná **zvolený zástupca skupiny**, je ním ten člen skupiny, ktorý bol v žiadosti o registráciu skupiny určený

Náležitosti žiadosti o registráciu DPH skupiny

Registrácia skupiny

Práva a povinnosti členov skupiny

členmi skupiny na zastupovanie skupiny na účely uplatňovania DPH. Práva a povinnosti jednotlivých členov skupiny vyplývajúce zo zákona o dani z pridanej hodnoty **prechádzajú na skupinu dňom registrácie** skupiny. Členovia skupiny **zodpovedajú spoločne a nerozdielne** za povinnosti skupiny vyplývajúce zo zákona o dani z pridanej hodnoty a zo zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „zákon o správe daní a poplatkov“), a to **aj po zrušení skupiny alebo po vystúpení** člena skupiny zo skupiny, za obdobie, v ktorom boli členmi skupiny. Daňový úrad môže požadovať platenie dlžnej sumy dane a sankcií týkajúcich sa porušenia povinností skupiny vyplývajúcich zo zákona o dani z pridanej hodnoty a zo zákona o správe daní a poplatkov **od ktoréhokoľvek člena skupiny**.

Zmeny registrácie DPH skupiny

Novela v ustanoveniach **§ 4b ods. 5 až 7** zákona o dani z pridanej hodnoty upravuje postup v prípade zmeny registrácie DPH skupiny, ktorá **môže byť vyvolaná viacerými skutočnosťami**, a to **(1) prístupím ďalšieho člena do DPH skupiny**, v tomto prípade žiadosť o zmenu registrácie podáva zástupca skupiny, pričom **dňom zmeny registrácie skupiny zaniká** platnosť osvedčenia o registrácii pre DPH a identifikačného čísla pre DPH člena skupiny, ktorý do skupiny pristúpil a týmto dňom na skupinu prechádzajú práva a povinnosti vyplývajúce zo zákona o dani z pridanej hodnoty pre zdaniteľnú osobu, ktorá pristúpila do skupiny, **(2) vystúpením člena zo skupiny**, a to buď z dôvodu, že sa člen skupiny **rozhodne vystúpiť** zo skupiny alebo **zo skupiny musí vystúpiť** z dôvodu neplnenia podmienok podľa § 4a zákona, v prípade takejto zmeny daňový úrad, ktorý je miestne príslušný pre vystupujúceho člena skupiny, vydá ku dňu zmeny registrácie skupiny vystupujúcemu členovi skupiny osvedčenie o registrácii pre DPH a prideli mu identifikačné číslo pre DPH, pričom práva a povinnosti skupiny vyplývajúce zo zákona o dani z pridanej hodnoty prechádzajú na zdaniteľnú osobu, ktorá vystúpila zo skupiny, dňom zmeny registrácie skupiny, a to **v rozsahu, v akom**

sa vzťahujú na plnenia uskutočnené a prijaté touto zdaniteľnou osobou, **(3) ak niektorý z členov skupiny zanikne bez likvidácie a na právneho nástupcu prechádza majetok** zanikajúceho člena skupiny, v danom prípade je zástupca skupiny **povinný bezodkladne podať žiadosť** o zmenu registrácie skupiny, pričom v prípade, ak právny nástupca spĺňa podmienky podľa § 4a zákona, daňový úrad vykoná zmenu registrácie skupiny **ku dňu zápisu právneho nástupcu do obchodného registra**, v opačnom prípade, teda ak právny nástupca nespĺňa podmienky podľa § 4a zákona, prechádzajú práva a povinnosti vyplývajúce zo zákona o dani z pridanej hodnoty z člena skupiny, ktorý zanikol bez likvidácie, na jeho právneho nástupcu **v rozsahu, v akom sa vzťahujú** na plnenia uskutočnené a prijaté zaniknutým členom skupiny, a to **ku dňu zániku člena skupiny bez likvidácie**, pričom daňový úrad ku dňu zmeny registrácie skupiny vydá právnomu nástupcovi osvedčenie o registrácii pre DPH a prideli mu identifikačné číslo pre DPH.

Doplnením § 70 ods. 1 zákona o dani z pridanej hodnoty novela pre členov DPH skupiny zakotvila povinnosť viesť osobitne záznamy **o dodávkach tovarov a služieb medzi jednotlivými členmi skupiny**, aj keď tieto dodávky nepodliehajú dani z pridanej hodnoty.

V súvislosti so zavedením inštitútu DPH skupiny novela znenie zákona o dani z pridanej hodnoty **doplnila aj o nové ustanovenia**, a to **§ 71** zákona doplnila o nový **odsek 10**, ustanovenie **§ 72** zákona o nový **odsek 5** a **§ 73** zákona doplnila o nový **odsek 3**. Spomínané novodoplnené ustanovenia zákona sa týkajú vyhotovovania faktúr za dodávky tovarov a služieb, a na ich základe sa ako údaje o platiteľovi DPH, ktorý dodáva tovar alebo službu, budú vo faktúre uvádzať údaje člena skupiny, ktorý konkrétny obchod realizuje spolu s identifikačným číslom pre DPH, ktoré bolo pridelené skupine.

Novým ustanovením § 81a zákona o dani z pridanej hodnoty novela upravuje postup pre tie prípady, ak sa ďalej neplnia podmienky na registráciu DPH skupiny pre daň. Daňový úrad

Povinnosť viesť záznamy

Vyhotovovanie faktúr

Zrušenie registrácie DPH skupiny v týchto prípadoch zruší registráciu DPH skupiny, a to **(1) na základe žiadosti** zástupcu DPH skupiny alebo **(2) registráciu DPH skupiny zruší z úradnej moci, ak** nie sú splnené podmienky podľa § 4a zákona. Platnosť osvedčenia o registrácii skupiny pre DPH a jej identifikačného čísla pre DPH **zaniká ku dňu zrušenia registrácie** skupiny a členovia skupiny sú **povinní do 10 dní** od zrušenia registrácie DPH skupiny odovzdať daňovému úradu osvedčenia o registrácii pre DPH.

V deň nasledujúci po dni zrušenia registrácie skupiny prechádzajú práva a povinnosti skupiny vyplývajúce zo zákona o dani z pridanej hodnoty na jednotlivých členov skupiny **v rozsahu, v akom sa vzťahujú** na plnenia uskutočnené a prijaté členmi skupiny, členovia skupiny sa stávajú **samostatnými platiteľmi**, teda samostatnými zdaniteľnými osobami, ktorým daňový úrad vydá osvedčenia o registrácii pre DPH a pridelí identifikačné čísla pre DPH.

ZMENY V ZÁKONE O ENERGETIKE

Dňa **15. marca 2009** nadobudol účinnosť **zákon č. 73/2009 Z. z.**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej v texte len „**novela zákona o energetike**“ alebo len „**novela**“). **Novela zákona o energetike bola v NR SR prerokovaná a následne schválená v skrátenom legislatívnom konaní.**

Úpravy zakotvené do zákona o energetike touto novelou Vám detailne priblížime a nadviažeme tak na úpravy týkajúce sa zákona o energetike, ktorých výklad sme pre Vás spracovali **v decembrovom vydaní bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO.**

Dôvody a rozsah novelizácie Potrebu prijať novelu zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „zákon o energetike“ alebo len „zákon“) si vyžiadala situácia na trhu s plynom súvisiaca so skladovacou kapacitou v zásobníkoch a situácia v zásobovaní plynom odberateľov plynu SR v druhej dekáde januára 2009 súčasne so snahami o vyriešenie núdzového stavu v dodávke plynu. **Cieľom novely zákona o energetike je (1) zamedziť opakovanému ohrozeniu dodávok plynu pre odberateľov plynu v SR, (2) zabezpečiť plynulosť dodávok plynu, (3) zabrániť a predchádzať stavu núdze pri narušení dodávok plynu, (4) rozšírenie cenovej regulácie o reguláciu prístupu do zásobníka a uskladňovanie plynu v zásobníku**

a **(5) vytvoriť tak podmienky na ochranu odberateľov plynu v SR zabezpečením plynulého zásobovania plynom.**

Inštitút stavu núdze, ktorého úprava je obsiahnutá v § 14 zákona, obsahuje aj úpravu opatrení zameraných na predchádzanie stavu núdze a pri stave núdze (ďalej v texte len „**obmedzujúce opatrenia**“), ktorým je povinný sa podrobiť každý účastník trhu, pričom tieto obmedzujúce opatrenia sa pre jednotlivé kategórie odberateľov uplatňujú v poradí ustanovenom v **§ 14 ods. 5** zákona, ktorý novela doplnila o **nové písmeno d)**, na základe ktorého bola z kategórie ostatných odberateľov okrem domácností a zariadení verejnoprospešných služieb **vyčlenená kategória výrobcov elektriny, na ktorú sa bude vzťahovať** obmedzenie a prerušenie dodávok energie **až po** uplatnení obmedzujúcich opatrení pre uvedených ostatných priemyselných odberateľov. **Doterajšie písmená d) a e)** ustanovenia § 14 ods. 5 zákona sa po novele označujú **ako písmená e) a f).**

Novela prostredníctvom úpravy viacerých ustanovení zákona o energetike **zakotvila precíznejšiu úpravu** štandardov bezpečnosti dodávok plynu, pričom v ustanovení **§ 14** zákona **upravila znenie odseku 12**, z ktorého po novom vyplýva, že prevádzkovateľ distribučnej siete, dodávateľ plynu a odberateľ plynu, ktorí si zabezpečujú dodávky plynu z územia Európskej únie alebo z územia tretích štátov, **sú povinní** na účel riešenia stavu núdze a predchádzania

Obmedzujúce opatrenia

Štandard bezpečnosti dodávok plynu

stavu núdze zabezpečiť štandard bezpečnosti dodávok plynu pre koncových odberateľov plynu.

Ďalšia úprava bola novelou zakotvená prostredníctvom úpravy obsiahnutej v ustanovení § 14 ods. 13 zákona, táto sa týka zabezpečenia bezpečnej a spoľahlivej dodávky plynu pre koncových odberateľov plynu v prípadoch vymedzených v smernici Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/55/ES zo dňa 26. júna 2003, ktorá sa týka spoločných pravidiel pre vnútorný trh so zemným plynom a ktorou sa zrušuje smernica 98/30/ES (ďalej v texte len „smernica EP a Rady 2003/55/ES“). Okrem týchto prípadov novela upravila štandard bezpečnosti dodávok plynu aj v prípade prerušenia alebo obmedzenia dodávok plynu minimálne počas 30 dní v rozsahu priemerného denného objemu predpokladanej dodávky plynu v období odo dňa 1. novembra do dňa 31. marca, počítaného podľa celkového súčtu konkrétne uzavretých zmlúv o dodávke plynu. Na základe nového znenia § 14 ods. 13 zákona tak po novele platí, že štandardom bezpečnosti dodávok plynu je zabezpečenie dodávky plynu pre koncových odberateľov plynu v prípadoch (1) prerušenia alebo obmedzenia dodávok plynu minimálne počas 10 týždňov v rozsahu 30 % z celkového súčtu denného objemu dodávky plynu na základe všetkých zmlúv o dodávke plynu pre koncových odberateľov plynu alebo zmlúv o nákupe plynu od výrobcu plynu alebo od dodávateľa plynu z územia Európskej únie alebo z územia tretích štátov, (2) spotreby plynu v piatich po sebe nasledujúcich dňoch, počas ktorých sú na vymedzenom území namerané priemerné denné teploty pod -12 °C, (3) potreby pokrytia spotreby plynu na vymedzenom území vyvolanej vývojom nízkych vonkajších teplôt v období najchladnejšieho obdobia, ktoré sa vyskytlo za posledných 20 rokov predchádzajúcich danému roku v období odo dňa 1. novembra do dňa 31. marca, (4) prerušenia alebo obmedzenia dodávok plynu v období odo dňa 1. novembra do dňa 31. marca najmenej počas 30 po sebe nasledujúcich dní v rozsahu priemerného denného objemu predpokladanej dodávky plynu príslušného mesiaca na

základe celkového súčtu zmlúv o dodávke plynu pre koncových odberateľov plynu alebo zmlúv o nákupe plynu od výrobcu plynu alebo od dodávateľa plynu z územia Európskej únie alebo z územia tretích štátov.

Štandardov bezpečnosti dodávok plynu sa týka aj úprava vykonaná novelou rozšírením ustanovenia § 14 zákona o nové odseky 14 až 19, ktorými bol upravený spôsob zabezpečenia bezpečnej a spoľahlivej dodávky štandardom bezpečnosti dodávok plynu zadefinovaným novelou, pričom tento novela upravila v citovaných ustanoveniach zákona diferencovane podľa jednotlivých povinných subjektov.

Z nového ustanovenia § 14 ods. 14 zákona vyplýva, že prevádzkovateľ distribučnej siete na účel riešenia stavu núdze a predchádzania stavu núdze zabezpečuje štandard bezpečnosti dodávok plynu pre odberateľov plynu v domácnostiach. Dodávateľ plynu na účel riešenia stavu núdze a predchádzania stavu núdze zabezpečuje štandard bezpečnosti dodávok plynu pre odberateľov plynu mimo domácnosti. Odberateľ plynu, ktorý si zabezpečuje dodávku plynu z územia Európskej únie alebo z územia tretích štátov, si zároveň zabezpečuje štandard bezpečnosti dodávok plynu na účel riešenia stavu núdze a predchádzania stavu núdze.

Na základe novozakotveného § 14 ods. 15 zákona platí, že prevádzkovateľ distribučnej siete, dodávateľ plynu pre odberateľov plynu mimo domácnosti a odberateľ plynu, ktorí si zabezpečujú dodávku plynu z územia Európskej únie alebo z územia tretích štátov zabezpečujú štandard bezpečnosti dodávok plynu zásobami plynu v zásobníkoch s disponibilitou dodávok plynu zo zásobníkov pri stave núdze do siete na vymedzenom území. Najviac 50 % objemu plynu potrebného na zabezpečenie štandardu bezpečnosti dodávok môžu zabezpečiť využitím cezhraničnej kapacity sietí zmluvne zabezpečenými výpomocnými dodávkami plynu disponibilnými pri stave núdze na vymedzenom území.

Nové ustanovenie § 14 ods. 16 ustanovuje, že prevádzkovateľ distribučnej

Zabezpečenie štandardov bezpečnosti

Informačná povinnosť siete, dodávateľ plynu a odberateľ plynu, ktorí si zabezpečujú dodávky plynu z územia Európskej únie alebo z územia tretích štátov, **predložia Ministerstvu hospodárstva SR** (ďalej v texte len „MH SR“) **každoročne do dňa 28. februára návrh spôsobu zabezpečenia** štandardu bezpečnosti dodávok plynu na nasledujúce obdobie odo dňa 1. novembra do dňa 31. marca. **Ministerstvo hospodárstva SR do dňa 31. marca po prerokovaní** s Úradom pre reguláciu sieťových odvetví a prevádzkovateľom distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia MH SR plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území, **rozhodne o spôsobe zabezpečenia** štandardu bezpečnosti dodávok plynu na nasledujúce obdobie odo dňa 1. novembra do dňa 31. marca. V odôvodnených prípadoch z hľadiska technických možností **môže rozhodnutím udeliť výnimku** zo spôsobu zabezpečenia štandardu bezpečnosti dodávok plynu MH SR.

Z nového ustanovenia obsiahnutého po novele v **§ 14 ods. 17** zákona vyplýva, že prevádzkovateľ distribučnej siete, dodávateľ plynu a odberateľ plynu, ktorí si zabezpečujú dodávky plynu z územia Európskej únie alebo z územia tretích štátov, **predložia Ministerstvu hospodárstva SR každoročne do dňa 31. augusta** informácie o zabezpečení štandardu bezpečnosti dodávok plynu na nasledujúce obdobie odo dňa 1. novembra do dňa 31. marca. Ak je zabezpečenie štandardu bezpečnosti dodávok plynu nedostatočné, **Ministerstvo hospodárstva SR uloží rozhodnutím opatrenia**. Rozklad proti rozhodnutiu MH SR o opatrení na zabezpečenie štandardu bezpečnosti dodávok plynu **nemá odkladný účinok**.

Vykonávací predpis k novele Na základe ďalšieho nového ustanovenia zakotveného **§ 14 ods. 18** zákona platí, že **Ministerstvo hospodárstva SR vydá všeobecne záväzný právny predpis, ktorým ustanoví (1) spôsob a rozsah informácií predkladaných MH SR o zabezpečení štandardu bezpečnosti dodávok plynu, (2) spôsob vyhodnocovania zabezpečenia štandardu bezpečnosti dodávok plynu, (3) postup pri ukladaní a vyhodnocovaní opatrení v prípade nedostatočného zabezpečenia štandardu**

bezpečnosti dodávok plynu **a (4)** podrobnosti o štandarde bezpečnosti dodávok plynu.

V novom **§ 14 ods. 19** zákona novela ustanovila, že dodávateľ plynu a odberateľ plynu uvedení v § 14 ods. 12 zákona, o ktorom sme sa už zmienili, môžu **na základe zmluvy** preniesť zodpovednosť za zabezpečenie štandardu bezpečnosti dodávok plynu **na iného účastníka trhu s plynom**. Prenesením zodpovednosti **nie je dotknutá povinnosť predkladať informácie** podľa § 14 ods. 16 zákona, spomínaného v predchádzajúcom texte.

Úpravami, ktoré novela vniesla do ustanovení **§ 18 ods. 11 a 12** zákona, je v zákone o energetike z dôvodu potenciálneho ohrozenia spoľahlivých dodávok plynu pre jednotlivých odberateľov zakotvené **rozšírenie regulovaného prístupu** na trh s plynom **o prístup do zásobníka**, pričom z upraveného znenia § 18 ods. 11 zákona **po novele vyplýva, že** regulovaný prístup na trh s plynom má účastník trhu s plynom k prepravnej sieti, k distribučnej sieti a do zásobníka. Pojem regulovaný prístup upravuje § 2 písm. a) bod 18 zákona o energetike, na základe ktorého sa **regulovaným prístupom** k sústave alebo k sieti rozumie prístup k sústave alebo k sieti v súlade s pravidlami schválenými Úradom pre reguláciu sieťových odvetví a za regulované ceny.

V ustanovení § 18 ods. 12 zákona sa po novele **dohodnutý prístup** do siete zakotvil **len pre prístup** do ťažobnej siete a k akumulácii plynu v sieti, teda **už nie pre prístup do zásobníka** a citované znenie zákona **po novom určuje**, že dohodnutý prístup na trh s plynom sa uplatňuje pre prístup do ťažobnej siete a k akumulácii plynu v sieti, pričom ak sa uplatňuje dohodnutý prístup do ťažobnej siete a k akumulácii plynu v sieti, **prevádzkovateľ prepravnej siete a distribučnej siete je povinný** každoročne zverejniť obchodné podmienky na prístup a využívanie ťažobnej siete a akumulácie plynu v sieti. **Dohodnutým prístupom** k sieti sa v zmysle § 2 písm. a) bod 19 zákona o energetike rozumie prístup k sieti dohodnutý účastníkmi trhu s plynom s vopred

Prenesenie zodpovednosti

Regulovaný prístup na trh s plynom

Dohodnutý prístup na trh s plynom

zverejnenými obchodnými podmienkami prístupu a využívania siete.

Povinnosti prevádzkovateľa zásobníka

Pre prevádzkovateľa zásobníka novela zakotvila **novú povinnosť**, ktorá je v zákone o energetike **včlenená do nového písmena q)** ustanovenia **§ 46 ods. 6** zákona, zo znenia ktorého vyplýva, že prevádzkovateľ zásobníka má okrem doterajších povinností po novom aj povinnosť poskytovať **Ministerstvu hospodárstva SR štvrťročne informácie zo zmlúv o uskladňovaní plynu zahŕňajúce (1) informácie o účastníkovi trhu s plynom, s ktorým bola zmluva o uskladňovaní plynu uzavretá, (2) informácie o uskladňovacích objemoch a informácie (3) o ťažobných výkonoch pre jednotlivých účastníkov trhu s plynom, pričom pri zmene zmluvy o uskladňovaní plynu týkajúcej sa účastníka trhu s plynom, s ktorým bola zmluva o uskladňovaní plynu uzavretá, uskladňovacích objemov alebo ťažobných výkonov, poskytne prevádzkovateľ zásobníka MH SR informácie o takejto zmene bezodkladne.**

Rozšírením § 46 zákona o energetike **o nový odsek 8** novela do zákona zaviedla **mechanizmus prerušenia ťažby plynu zo zásobníka** na základe rozhodnutia MH SR, k prerušeniu ťažby plynu zo zásobníka tak dôjde **selektívne**, podľa situácie. Podľa ustanovenia **§ 46 ods. 8** zákona je prevádzkovateľ zásobníka v prípade stavu núdze na základe rozhodnutia MH SR **povinný v rozsahu stanovenom rozhodnutím Ministerstva hospodárstva SR prerušiť ťažbu plynu zo zásobníka pre dotknutých účastníkov trhu s plynom, ktorí uskladňujú plyn pre odberateľov mimo vymedzeného územia, pričom proti tomuto rozhodnutiu MH SR nie je prípustný opravný prostriedok. Ministerstvo hospodárstva SR rozhodne (1) z vlastného podnetu alebo (2) na návrh prevádzkovateľa distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia MH SR plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území a ktorý v tomto návrhu uvedie, u ktorých prevádzkovateľov zásobníka a v akom rozsahu má byť ťažba plynu zo zásobníka prerušená. Prevádzkovateľ zásobníka je povinný prerušenie ťažby plynu zo zásobníka bezodkladne písomne oznámiť dotknutým účastníkom**

trhu s plynom a po odvolaní stavu núdze je povinný **bezodkladne obnoviť ťažbu** plynu zo zásobníka. Ak v dôsledku prerušenia ťažby plynu zo zásobníka vznikla škoda, má dotknutý účastník trhu s plynom právo uplatniť **nárok na náhradu škody a ušlého zisku len vtedy, ak prevádzkovateľ zásobníka neplnil oznamovaciu povinnosť.**

Povinnosť **dodržiať štandard bezpečnosti dodávok** zakotvila novela aj pre dodávateľa plynu, a to **doplnením nového písmena h)** do ustanovenia **§ 48 ods. 2** zákona.

Nesplnenie povinnosti **dodržiať štandard bezpečnosti dodávok** jednotlivými účastníkmi trhu s plynom je po novele oprávnená **kontrolovať a sankcionovať Štátna energetická inšpekcia**, pričom tieto jej oprávnenia novela premietla do zákona o energetike **doplnením § 65 ods. 1 písm. a)** zákona o energetike o **nový bod 9** a ďalej rozšírením ustanovenia **§ 66 ods. 1 písm. b)** zákona o energetike o **nový bod 6.**

Na základe **prechodných ustanovení** zákona o energetike **včlenených novelou do nového § 69c** zákona s účinnosťou odo dňa 15. marca 2009 platí, že prevádzkovateľ distribučnej siete, dodávateľ plynu a odberateľ plynu, ktorí si zabezpečujú dodávky plynu z územia Európskej únie alebo z územia tretích štátov, **majú povinnosť predložiť Ministerstvu hospodárstva SR návrh spôsobu zabezpečenia štandardu bezpečnosti dodávok plynu na nasledujúce obdobie odo dňa 1. novembra do dňa 31. marca prvýkrát už v termíne do dňa 15. apríla 2009.** Ministerstvo hospodárstva SR po prerokovaní s Úradom pre reguláciu sieťových odvetví a prevádzkovateľom distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia MH SR plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území, **rozhodne o spôsobe zabezpečenia štandardu bezpečnosti dodávok plynu na nasledujúce obdobie odo dňa 1. novembra do dňa 31. marca prvýkrát do dňa 15. mája 2009.**

Novela zákona o energetike vykonala s účinnosťou odo dňa 15. marca 2009 **novelizácie aj ďalších zákonov**, a to prostredníctvom **článku II**, ktorým vykonala

Povinnosti dodávateľa plynu

Dozor a správne delikty

Intertemporálne ustanovenia

Sprievodné novelizácie novelizáciu zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov a článkom III, ktorým novelizovala zákon č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, obsahu ktorého budú venované ďalšie vydania bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO v súvislosti s problematikou rozsahu a metód cenovej regulácie v sieťových odvetviach, ktoré so zákonom o energetike veľmi úzko súvisia a ktorých prípravu

sme Vám už avizovali v decembrovom vydaní bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO.

V NR SR v tomto období postúpil do druhého čítania návrh zákona, ktorým by s účinnosťou odo dňa 1. augusta 2009 mala byť vykonaná ďalšia novelizácia zákona o energetike. Predpokladané zmeny, ktoré by do zákona o energetike prinieslo prijatie tohto návrhu zákona, Vám v predstihu prezentujeme už v tomto vydaní bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO.

Ďalšie pripravované zmeny

NOVELA ZÁKONA O DANI Z PRIDANEJ HODNOTY

Dňa 1. apríla 2009 nadobudla účinnosť novelizácia zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „zákon o dani z pridanej hodnoty“ alebo len „zákon“), ktorá bola vykonaná zákonom č. 83/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „novela zákona o dani z pridanej hodnoty“ alebo len „novela“).

V ďalšom texte Vám prezentujeme všetky ustanovenia zákona o dani z pridanej hodnoty, ktorých sa novela svojou úpravou dotkla spolu s výkladom týchto zmien a doplnení zakotvených v zákone o dani z pridanej hodnoty a tak nadviažeme na tie právne úpravy týkajúce sa dane z pridanej hodnoty, ktorých výklad sme pre Vás spracovali v novembrovom vydaní bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO.

Medzi najvýznamnejšie zmeny zakotvené novelou do znenia zákona o dani z pridanej hodnoty patria (1) vytvorenie podmienok pre vytváranie daňových skupín na účely dane z pridanej hodnoty na Slovensku (ďalej v texte len „DPH skupina“), (2) zmeny pri uplatňovaní odpočtu dane z pridanej hodnoty (ďalej v texte len „daň“ alebo len „DPH“), a to zakotvením možnosti vykonať odpočítanie DPH v ktoromkoľvek období kalendárneho roka od vzniku nároku na odpočítanie DPH do konca zdaňovacieho obdobia kalendárneho roka, v ktorom tento nárok vznikol a po splnení podmienok na odpočet tejto dane, (3) skrátenie obdobia na vrátenie nadmerných odpočtov platiteľom DPH o 30 dní, (4) umožnenie spätnej registrácie, a to úpravou postupu zdaniteľnej osoby, ktorá nesplnila povinnosť podať žiadosť o registráciu pre daň z pridanej hodnoty alebo túto registračnú povinnosť splnila s oneskorením dlhším ako 30 dní, čím sa podnikateľom vytvára možnosť uplatniť si nárok na odpočet dane za obdobie, v ktorom mali mať postavenie platiteľa dane, súčasne však budú povinní vysporiadať svoje prípadné povinnosti týkajúce sa tohto obdobia, teda podať daňové priznanie k DPH a uhradiť daň spätne za celé obdobie, počas ktorého mali byť platiteľom dane, (5) pre prenajímateľov nehnuteľností, ktorí sú platiteľmi DPH, možnosť rozhodnúť sa pre uplatnenie DPH

Dôvody a rozsah novelizácie Obdobne ako iné právne úpravy, ktoré boli v poslednom období prijaté s ambíciou zmierniť dopady pretrvávajúcej finančnej a hospodárskej krízy, aj novela zákona o dani z pridanej hodnoty bola v NR SR prerokovaná a následne schválená v skrátenom legislatívnom konaní.

	<p>na prenájom nehnuteľnosti aj v prípade, ak nájomca nie je platiteľom dane, ale je zdaniteľnou osobou, a to nielen tuzemskou, ale po novele i zahraničnou, (6) v obchodoch s investičným zlatom a iným zlatom a kovovým odpadom a šrotom zavedenie tuzemského sektorového „samozdanenia“, teda prenesenie povinnosti platiť daň na príjemcu tovaru, (7) ustanovenie lehoty na podanie daňového priznania právny nástupcom, ak sa po úmrtí platiteľa dane, fyzickej osoby, nepokračuje v podnikaní a (8) legislatívno-technické úpravy a spresnenia viacerých ustanovení zákona o dani z pridanej hodnoty.</p>	<p>na nájom nehnuteľnosti aj v prípade, ak nájomca nie je platiteľom dane, ale je zdaniteľnou osobou, a to nielen tuzemskou, ale po novele i zahraničnou. Do účinnosti novely sa platiteľ mohol rozhodnúť prenajať nehnuteľnosť s daňou len v prípade, ak nájomca bol platiteľom dane so sídlom alebo miestom podnikania na území SR (ďalej v texte len „tuzemsko“), prenajímateľ tak musel krátiť daň na vstupe, pokiaľ nehnuteľnosti prenajímal len zdaniteľným osobám.</p> <p>Novela spresnila pojem zásielky nepatrnej hodnoty uvedený v § 48 ods. 2 písm. b) zákona, podľa ktorého sú oslobodené od dane pri dovoze tovaru všetky zásielky, ktorých hodnota nepresiahne 22 eur.</p>	<p>Nájom nehnuteľnosti</p> <p>Zásielky nepatrnej hodnoty</p>
<p>Inštitút DPH skupiny</p>	<p>Do zákona o dani z pridanej hodnoty vniesla novela viaceré úpravy, ktoré sa týkajú možnosti skupinovej registrácie na účely DPH, pričom samotný inštitút DPH skupiny je upravený v nových ustanoveniach § 4a a § 4b zákona o dani z pridanej hodnoty. Novela v súvislosti s inštitútom DPH skupiny upravila aj ďalšie ustanovenia zákona o dani z pridanej hodnoty, a to znenie § 70 ods. 1 zákona o dani z pridanej hodnoty, ustanovenia § 71, § 72 a § 73 zákona boli novelou rozšírené, každý o nový odsek a ďalej bolo do zákona o dani z pridanej hodnoty novelou včlenené nové ustanovenie § 81a zákona. Inštitútu DPH skupiny sa v tomto vydaní bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO venujeme osobitne.</p>	<p>Doplnením znenia § 49 ods. 3 zákona novela upravila citované ustanovenie zákona v súlade s článkom 354 smernice Rady 2006/112/ES, nakoľko z doterajšieho znenia zákona nevyplýval zákaz uplatniť odpočet z prevádzkových nákladov u platiteľov dane, ktorí dodávajú investičné zlato oslobodené od dane alebo sprostredkujú dodanie investičného zlata (§ 67 ods. 3 zákona). V zmysle článku 354 smernice Rady 2006/112/ES majú tieto osoby právo na odpočet dane len zo vstupov, ktoré sú taxatívne uvedené v § 67 ods. 5 a 6 zákona. Novela vylučuje odpočet dane z prevádzkových nákladov a vzťahuje sa len k činnosti, ktorá sa týka dodania investičného zlata oslobodeného od dane a jeho sprostredkovania.</p>	<p>Zákaz uplatniť odpočet DPH z prevádzkových nákladov</p>
<p>Spresnenie pojmu zdaniteľnej osoby</p>	<p>Úpravou vykonanou v ustanovení § 2 ods. 1 písm. a) a b) zákona a v § 11 ods. 2 písm. a) zákona novela ich znenie spresnila v súlade s článkom 2 bod 1 písm. a) až c) smernice Rady 2006/112/ES zo dňa 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (ďalej v texte len „smernica Rady 2006/112/ES“), a to tak, aby bolo jednoznačné, že predmetom dane sú len tie plnenia, ktoré zdaniteľná osoba uskutoční v rámci svojej ekonomickej činnosti, z ktorej má príjmy, a teda sa nevzťahuje na tie činnosti, pri ktorých koná ako súkromná osoba.</p> <p>Zmenou v § 38 ods. 5 zákona novela vykonala úpravu, na základe ktorej sa po novele prenajímateľ, platiteľ dane, môže rozhodnúť pre uplatnenie DPH</p>	<p>Úpravou ustanovenia § 51 ods. 2 zákona novela platiteľom DPH umožňuje vykonať odpočet DPH podľa § 49 ods. 2 písm. a), c) alebo písm. d) zákona za ktorékoľvek zdaňovacie obdobie kalendárneho roka, v ktorom právo na odpočítanie DPH vzniklo, pričom musia byť splnené podmienky na odpočítanie DPH, ktorými sú (1) vznik práva na odpočítanie dane podľa § 49 ods. 1 zákona a (2) daňový doklad (dovozný doklad) podľa § 51 ods. 1 písm. a), c) alebo písm. d) zákona, ktorý má zdaniteľná osoba k dispozícii do uplynutia lehoty na podanie daňového priznania k DPH. Novela teda umožňuje platiteľom dane vykonať odpočítanie DPH bud' v prvom zdaňovacom období, ak boli splnené</p>	<p>Odpočet DPH</p>

všetky podmienky pre vykonanie odpočítania dane, **alebo v nasledujúcich zdaňovacích obdobiach toho istého kalendárneho roka.**

V prípade, ak zdaniteľná osoba **nemá k dispozícii daňový doklad (dovozný doklad)** podľa § 51 ods. 1 písm. a), c) alebo písm. d) zákona do uplynutia lehoty na podanie daňového priznania k DPH za posledné zdaňovacie obdobie kalendárneho roka, v ktorom právo na odpočítanie dane vzniklo, vykoná odpočítanie dane **v tom zdaňovacom období, v ktorom tento doklad dostane.**

Odpočítanie dane podľa ustanovenia § 49 ods. 2 písm. b) zákona vykoná platiteľ **najskôr** v zdaňovacom období, v ktorom právo na odpočítanie dane vzniklo, **a najneskôr** v poslednom zdaňovacom období kalendárneho roka, v ktorom právo na odpočítanie dane vzniklo.

Rozšírením ustanovenia **§ 51** zákona o **nový odsek 3** novela zakotvila, že ak je účtovným obdobím platiteľa hospodársky rok, na účely uplatnenia odpočítania dane sa **kalendárnym rokom rozumie hospodársky rok. Doterajší odsek 3** citovaného ustanovenia zákona sa po novele označuje **ako odsek 4.**

V súvislosti s úpravou vykonanou v § 51 ods. 2 zákona bola doplnená aj **tretia veta ustanovenia § 70 ods. 1** zákona, na základe ktorého má po novele platiteľ dane **povinnosť uviesť vo svojich záznamoch zdaňovacie obdobie, v ktorom** vykonal odpočítanie dane alebo pomerné odpočítanie dane.

Registrácia na účely DPH

Do účinnosti novely mala právo na odpočítanie dane iba osoba, ktorá bola registrovaná ako platiteľ dane. Rozšírením ustanovenia **§ 55** zákona o **nový odsek 3** novela zakotvila možnosť odpočítania dane **aj pre prípady, keď zdaniteľná osoba nebola platiteľom dane z dôvodu, že** si nespĺnila svoju registračnú povinnosť alebo ju splnila s oneskorením dlhším ako 30 dní, a to za obdobie, v ktorom už mala mať postavenie platiteľa dane. Obdobím, v ktorom osoba mala byť platiteľom, sa rozumie obdobie, ktoré sa začína 31. dňom po dni, kedy osoba bola povinná najneskôr podať žiadosť

o registráciu pre daň. **Odpočítanie dane** sa v tomto prípade uplatní v tom istom daňovom priznaní, v ktorom sa uvádza daň podľa novelou doplneného § 78 ods. 9 zákona. Z prechodného ustanovenia **§ 85f ods. 1** zákona po novele vyplýva, že ustanovenie § 55 ods. 3 zákona v znení účinnom odo dňa 1. apríla 2009 **sa nepoužije, ak** povinnosť podať žiadosť o registráciu pre daň vznikla pred 1. aprílom 2009, teda pred nadobudnutím účinnosti novely.

V súvislosti s registračnou povinnosťou novela doplnila aj ustanovenie **§ 78** zákona o **nový odsek 9**, prostredníctvom ktorého zakotvila **úpravu podania daňového priznania** zdaniteľnou osobou, ktorá si nespĺnila svoju registračnú povinnosť alebo ju splnila s oneskorením dlhším ako 30 dní. Zdaniteľná osoba, ktorá nespĺnila povinnosť podať žiadosť o registráciu pre daň alebo podala žiadosť o registráciu pre daň oneskorene, je povinná podať jedno daňové priznanie za obdobie, v ktorom mala byť platiteľom, a to **do 60 dní odo dňa zistenia** daňovým úradom, že osoba nespĺnila povinnosť podať žiadosť o registráciu pre daň, alebo do 60 dní **odo dňa podania** oneskorenej žiadosti o registráciu pre daň, ak toto oneskorenie je viac ako 30 dní. V daňovom priznaní osoba prizná daň, ktorú je povinná platiť podľa novelou zakotveného § 69 ods. 13 zákona, a v lehote na podanie daňového priznania je povinná túto daň zaplatiť po odpočítaní dane podľa § 55 ods. 3 zákona, pričom ak odpočítanie dane podľa § 55 ods. 3 zákona prevyšuje daň, ktorú je povinná platiť podľa § 69 ods. 13 zákona, daňový úrad vykoná kontrolu a daň vráti **v lehote 10 dní od skončenia kontroly.** Z prechodného ustanovenia **§ 85f ods. 1** zákona po novele vyplýva, že ustanovenie § 78 ods. 9 zákona v znení účinnom odo dňa 1. apríla 2009 **sa nepoužije, ak** povinnosť podať žiadosť o registráciu pre daň vznikla pred 1. aprílom 2009, teda pred nadobudnutím účinnosti novely.

Z nového ustanovenia **§ 69 ods. 13** zákona ďalej vyplýva, že zdaniteľná osoba, ktorá si nespĺnila svoju registračnú povinnosť alebo ju splnila s oneskorením dlhším ako 30 dní, je za obdobie, v ktorom už mala mať postavenie

platiteľa dane, **povinná platiť daň z tovarov a služieb v tuzemsku**, ktoré dodala v tomto období, **s výnimkou, ak osobou povinnou platiť daň je podľa § 69 ods. 2 až 4 zákona príjemca**. Z prechodného ustanovenia **§ 85f ods. 1** zákona po novele vyplýva, že ustanovenie § 69 ods. 13 zákona v znení účinnom odo dňa 1. apríla 2009 **sa nepoužije, ak povinnosť podať žiadosť o registráciu pre daň vznikla pred 1. aprílom 2009, teda pred nadobudnutím účinnosti novely**. Novela teda **umožňuje vrátiť nadmerný odpočet** platiteľom dane, ktorí si nespĺnili registračnú povinnosť, správcovi dane novela súčasne vytvára možnosť tým platiteľom dane, ktorí si nespĺnili svoju registračnú povinnosť, **späťne vymerat' DPH**.

Tuzemské sektorové samozdanenie

S cieľom eliminovať daňové podvody v obchodoch s investičným zlatom a iným zlatom ako aj v obchodoch s kovovým odpadom a kovovým šrotom **novela doplnila § 69 zákona o nové odseky 10 až 12**, prostredníctvom ktorých **zakotvila tuzemské sektorové samozdanenie („reverse charge mechanism“)**, teda povinnosť platiť DPH je po novele prenesená na príjemcu tovaru. Prenos daňovej povinnosti novela rovnako **zakotvila aj na služby sprostredkovania dodania investičného zlata a iného zlata**. O novom ustanovení § 69 ods. 13 zákona sme sa už zmienili. **Doterajší odsek 10** ustanovenia § 69 zákona sa po novele označuje **ako odsek 14**.

Náležitosti faktúr

Na základe novelou **doplneného znenia § 71 ods. 7** zákona platí, že ak platiteľ uplatňuje osobitnú úpravu podľa § 65 zákona (v ktorom je obsiahnutá osobitná úprava uplatňovania dane pre cestovné kancelárie a cestovné agentúry) alebo § 66 zákona (v ktorom je obsiahnutá osobitná úprava uplatňovania dane pri umeleckých dielach, zberateľských predmetoch, starožitnostiach a použitom tovare), **musí vo faktúre uviesť odkaz (1)** na túto úpravu, **(2)** odkaz na článok 306 smernice Rady 2006/112/ES alebo 313 smernice Rady 2006/112/ES **alebo (3)** informáciu, že uplatňuje osobitnú úpravu. V prípade, ak platiteľ dodá investičné zlato oslobodené od dane podľa § 67 ods. 3 zákona, **musí vo faktúre uviesť odkaz**

(1) na § 67 ods. 3 zákona, **(2)** na článok 346 smernice Rady 2006/112/ES **alebo (3)** informáciu, že dodáva investičné zlato oslobodené od dane. V prípade, ak platiteľ dodá tovar alebo službu, pri ktorej je povinný platiť daň príjemca tovaru alebo služby podľa novelou **zakotveného § 69 ods. 10, 11 alebo 12** zákona, **musí vo faktúre uviesť odkaz (1)** na § 69 ods. 10, 11 alebo 12 zákona, **(2)** na článok 198 ods. 2 smernice Rady 2006/112/ES alebo článok 199 ods. 1 písm. d) smernice Rady 2006/112/ES **alebo (3)** informáciu, že osobou povinnou platiť daň je osoba, ktorej je tovar alebo služba dodaná.

Rozšírením **§ 72 ods. 2** zákona o **nové písmená i) a j)** novela **zakotvila ďalšie náležitosti faktúry, a to pri dodaní investičného zlata oslobodeného od dane do iného členského štátu**, keď sa toto oslobodenie od dane prednostne posudzuje podľa § 67 ods. 3 zákona, a teda nie podľa § 43 zákona, pričom v tomto prípade **faktúra musí obsahovať odkaz (1)** na § 67 ods. 3 zákona, **(2)** na článok 346 smernice Rady 2006/112/ES **alebo (3)** informáciu, že investičné zlato je oslobodené od dane. V takomto prípade sa dodanie tovaru, teda investičného zlata, do iného členského štátu neuvádza v súhrnnom výkaze. Ďalšia úprava dopĺňajúca náležitosti faktúr sa týka situácie **pri dodaní plynu cez rozvodný systém zemného plynu a pri dodaní elektriny**, pri ktorých je osobou povinnou platiť daň kupujúci v inom členskom štáte, pričom v týchto prípadoch **faktúra musí obsahovať odkaz (1)** na článok 195 smernice Rady 2006/112/ES **alebo (2)** informáciu, že osobou povinnou platiť daň je osoba, ktorej je tovar dodaný.

Na základe **pozmeňovacieho poslaneckého návrhu** predloženého v NR SR počas rokovania o tejto novele bola **do § 79** zákona o dani z pridanej hodnoty zaradená aj **úprava umožňujúca skrátenie lehoty pre vrátenie nadmerného odpočtu DPH** tým platiteľom dane, ktorí pre tento časovo rýchlejší postup spĺnia podmienky, a to **v období kratšom o 30 dní** v porovnaní s doterajšou úpravou, pretože ich nadmerný odpočet sa nebude prenášať do nasledujúceho zdaňovacieho obdobia.

Vrátenie nadmerného odpočtu DPH

Novela v prvej vete ustanovenia § 79 ods. 1 zákona zakotvila výnimku z postupu podľa tohto ustanovenia zákona umožňujúcu vrátenie nadmerných odpočtov DPH v kratšej lehote, a to na základe postupu podľa novej úpravy, ktorá bola novelou včlenená do nových odsekov 2 a 3 § 79 zákona.

Na základe nového § 79 ods. 2 zákona platí, že daňový úrad vráti nadmerný odpočet do 30 dní od uplynutia lehoty na podanie daňového priznania za zdaňovacie obdobie, v ktorom nadmerný odpočet vznikol, ak sú splnené tri podmienky, a to (1) ak zdaňovacím obdobím platiteľa je kalendárny mesiac, (2) ak platiteľ bol platiteľom najmenej 12 kalendárnych mesiacov pred skončením kalendárneho mesiaca, v ktorom nadmerný odpočet vznikol a (3) ak platiteľ nemal v období 12 kalendárnych mesiacov pred skončením kalendárneho mesiaca, v ktorom nadmerný odpočet vznikol, daňové nedoplatky a colné nedoplatky voči daňovému úradu a colnému úradu a nedoplatky na povinných odvodoch poistného podľa osobitných predpisov, ktorými v zmysle novej poznámky pod čiarou k odkazu 29b sú zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Novela ustanovenie § 79 zákona doplnila aj o ďalší nový odsek 3, z ktorého vyplýva, že platiteľ, ktorý splňa podmienky podľa § 79 ods. 2 zákona, vyznačí túto skutočnosť v daňovom priznaní za zdaňovacie obdobie, v ktorom nadmerný odpočet vznikol.

Doterajší odsek 2 ustanovenia § 79 zákona sa po novele označuje ako odsek 4, v ktorom je po novele okrem doterajšej úpravy obsiahnutá aj úprava zohľadňujúca nové číselné označenie odsekov v tomto ustanovení zákona.

Z prechodného ustanovenia § 85f ods. 2 zákona po novele vyplýva, že ustanovenia § 79 ods. 2 a 3 zákona v znení účinnom odo dňa 1. apríla 2009 sa

prvýkrát použijú na zdaňovacie obdobie, ktorým je apríl 2009.

Skrátenie lehoty na vrátenie nadmerných odpočtov teda môžu využiť tí platitelia dane, ktorých možno považovať za finančne spoľahlivé osoby, ktoré nemajú nedoplatky týkajúce sa ich daňových, colných a odvodových povinností, pričom títo platitelia dane budú povinní svoju finančnú spoľahlivosť, teda splnenie všetkých podmienok uvedených v § 79 ods. 2 zákona, vyznačiť v daňovom priznaní, ktorého nový vzor bol ustanovený opatrením Ministerstva financií SR s účinnosťou odo dňa 1. apríla 2009, o ktorom Vás v tomto vydaní bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO taktiež informujeme. Spomínané skoršie vrátenie nadmerného odpočtu DPH je možné využiť prvýkrát v zdaňovacom období, ktorým je apríl 2009, takže ak nadmerný odpočet DPH vznikol napríklad v apríli 2009, potom 12 kalendárnych mesiacov sa bude počítať od marca 2009 späť.

V tejto súvislosti si Vám dovoľujeme dať do pozornosti, že daňové orgány budú splnenie podmienok ustanovených v § 79 ods. 2 zákona kontrolovať v úzkej súčinnosti s colnými orgánmi, sociálnou poisťovňou a tiež zdravotnými poisťovňami a v prípade, ak si platiteľ dane uplatní skoršie vrátenie nadmerného odpočtu vyznačením v daňovom priznaní aj napriek skutočnosti, že nespĺňa podmienky ustanovené v § 79 ods. 2 zákona, a daňový úrad mu takto uplatnený nadmerný odpočet vráti, bude mu uložený sankčný úrok podľa § 35b ods. 1 písm. h) zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „zákon o správe daní a poplatkov“) v spojení s § 35b ods. 2 zákona o správe daní a poplatkov, ktorého výška je identická ako v iných prípadoch oneskoreného platenia dane, teda správca dane v danom prípade vyrubí sankčný úrok vo výške štvornásobku základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky platnej v deň vrátenia nadmerného odpočtu platiteľovi dane, pričom tento sankčný úrok bude platiteľovi dane z pridanej

Kontrola a sankcie

hodnoty, ktorý nespĺňal podmienky na vrátenie nadmerného odpočtu do 30 dní od uplynutia lehoty na podanie daňového priznania za zdaňovacie obdobie, v ktorom nadmerný odpočet vznikol, vyrubený **za obdobie 30 dní odo dňa** vrátenia nadmerného odpočtu **vrátane**.

Pre tých platiteľov dane, **ktorí nespĺňajú podmienky** ustanovené v § 79 ods. 2 zákona, **sa po novele postup** pri vrátení odpočtu DPH **nezmenil**, naďalej budú postupovať podľa § 79 ods.1 zákona, a teda uplatnia postup odpočítania nadmerného odpočtu od vlastnej daňovej povinnosti v nasledujúcom zdaňovacím období.

Podanie daňového priznania právny nástupcom

Upravením znenia **prvej vety § 83 ods. 3** zákona novela ustanovila lehotu na podanie daňového priznania právny nástupcom, ak sa po úmrtí platiteľa dane, fyzickej osoby, nepokračuje v podnikaní, pričom po novele má právny nástupca povinnosť podať daňové priznanie **v lehote troch mesiacov po skončení posledného zdaňovacieho obdobia**.

Iné legislatívne úpravy

Okrem už spomínaných zmien novela v zákone o dani z pridanej hodnoty vykonala aj viaceré **legislatívno-technické úpravy a spresnenia**, a to konkrétne **v poznámke pod čiarou k odkazu 5**, v ktorom doterajší text nahradila názvami zákonov, predmetom ktorých je úprava spotrebných daní, ďalej **v § 43 ods. 6 písm. a)** zákona, ktoré bolo spresnené v súlade s článkom 151 smernice Rady 2006/112/ES, na

základe ktorého je možné v rámci diplomatických a konzulárnych vzťahov uplatniť oslobodenie od dane pri dodaní tovaru a poskytnutí služby v tuzemsku. Vzhľadom na znenie článku 148 smernice Rady 2006/112/ES bola spresnená aj **úvodná veta ustanovenia § 47 ods. 7** zákona, v ktorej boli slová „pohonných látok a potravín“ nahradené slovom „tovaru“. Vo väzbe na článok 226 bod 9 a 10 smernice Rady 2006/112/ES bolo spresnené aj ustanovenie **§ 71 ods. 2 písmená h) a i)** zákona, predmetom úpravy ktorého sú náležitosti faktúr, pričom znenie citovaného ustanovenia zákona bolo len precíznejšie upravené a po novele určuje, že faktúra musí okrem iných náležitostí obsahovať **uplatnenú** sadzbu dane alebo údaj o oslobodení od dane a výšku dane spolu v eurách, **ktorá sa má zaplatiť**.

O prechodných ustanoveniach zákona o dani z pridanej hodnoty, ktoré boli novelou **včlenené do nového § 85f** zákona s účinnosťou odo dňa 1. apríla 2009, sme sa už zmienili **v predchádzajúcom texte**.

Už z názvu novely zákona o dani z pridanej hodnoty je zrejmé, že novelou zákona o dani z pridanej hodnoty bol zmenený a doplnený **zákon o správe daní a poplatkov**, ktorého sprievodnú novelizáciu vykonala novela zákona o dani z pridanej hodnoty **článkom II**, a to s rovnakou účinnosťou, teda **s účinnosťou odo dňa 1. apríla 2009**.

Intertemporálne ustanovenia

Sprievodné novelizácie

DAŇOVÉ PRIZNANIE A SÚHRNNÝ VÝKAZ K DANI Z PRIDANEJ HODNOTY

Nový vzor daňového priznania

Dňa **1. apríla 2009** nadobudlo účinnosť opatrenie Ministerstva financií SR **č. MF/10415/2009-73** zo dňa 12. marca 2009, ktorým sa ustanovuje vzor daňového priznania k dani z pridanej hodnoty (ďalej v texte len „opatrenie MF SR“ alebo len „opatrenie“). Opatrenie vydalo MF SR podľa § 38 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v systave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov.

Vzor daňového priznania k dani z pridanej hodnoty je uvedený v prílohe k opatreniu MF SR a **prvýkrát sa použije** pri podávaní daňových priznaní **za zdaňovacie obdobie, ktoré sa začne po 31. marci 2009**.

Oznámenie MF SR o vydaní tohto opatrenia bolo publikované **v Zbierke zákonov SR pod č. 119/2009 Z. z.**, jeho znenie bolo uverejnené **vo Finančnom spravodajcovi č. 6/2009 na stranách 335 až 337**

a možno doň nazrieť na internetovej stránke Ministerstva financií SR, na ktorej je pre Vás v kompletnom znení sprístupnené na nasledujúcom linku:

<http://www.finance.gov.sk/Components/CategoryDocuments/LoadDocument.aspx?categoryId=723&documentId=3452>.

Predmetné opatrenie MF SR súčasne zrušuje doterajšie opatrenie Ministerstva financií SR č. MF/18184/2008-73 zo dňa 9. júla 2008, ktorým sa ustanovuje vzor daňového priznania k dani z pridanej hodnoty, avšak tento sa použije pri podávaní daňových priznaní za zdaňovacie obdobia končiace najneskôr dňa 31. marca 2009, a pri podávaní daňových priznaní podľa § 78 ods. 4 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „zákon o dani z pridanej hodnoty“), ak daňová povinnosť vznikla najneskôr dňa 31. marca 2009.

Doterajšie opatrenie Ministerstva financií SR č. MF/18184/2008-73 zo dňa 9. júla 2008 nadobudlo účinnosť dňa 1. januára 2009 a jeho obsah sme Vám dali do pozornosti v novembrovom vydaní bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO spolu so súhrnom informácií o postupe pri nadmernom odpočte, zaokrúhľovaní a pri vyhotovovaní faktúr týkajúcich sa ním ustanoveného vzoru daňového priznania k dani z pridanej hodnoty v spojení s osobitnosťami vyplývajúcimi zo zavedenia meny euro na území SR.

Súvisiace oznámenia MF SR

V súvislosti s už spomínaným opatrením č. MF/10415/2009-73 zo dňa 12. marca 2009, ktorým bol s účinnosťou odo dňa 1. apríla 2009 ustanovený nový vzor daňového priznania k dani z pridanej hodnoty, zverejnilo Ministerstvo financií SR aj ďalšie dve oznámenia, a to (1) oznámenie č. MF/12959/2009-73 o vydaní poučenia na vyplnenie daňového priznania k dani z pridanej hodnoty a (2) oznámenie č. MF/12961/2009-73 o vydaní vzoru potvrdenia o podaní daňového priznania k dani z pridanej hodnoty. Oznámenia Ministerstva financií citované v predchádzajúcej vete boli uverejnené vo Finančnom spravodajcovi č. 6/2009 na stranách 338 až 350 a do ich znenia je možné nazrieť na inter-

netovej stránke Ministerstva financií SR, na ktorej sú pre Vás k dispozícii na linku uvedenom v predchádzajúcom texte.

Dňa 13. marca 2009 nadobudlo účinnosť opatrenie Ministerstva financií SR zverejnené v Zbierke zákonov SR pod č. 89/2009 Z. z., ktorým sa ustanovuje vzor súhrnného výkazu k dani z pridanej hodnoty (ďalej v texte len „opatrenie týkajúce sa vzoru súhrnného výkazu“). Opatrenie týkajúce sa vzoru súhrnného výkazu vydalo Ministerstvo financií SR podľa § 80 ods. 7 zákona o dani z pridanej hodnoty.

Vzor súhrnného výkazu k dani z pridanej hodnoty je uvedený v prílohe k opatreniu týkajúceho sa vzoru súhrnného výkazu a prvýkrát sa použije pri podávaní súhrnných výkazov za prvý kalendárny štvrtrok 2009.

Opatrenie týkajúce sa vzoru súhrnného výkazu súčasne zrušuje doterajšie opatrenie Ministerstva financií SR č. 276/2004 Z. z. zo dňa 28. apríla 2004, ktorým sa ustanovuje vzor súhrnného výkazu k dani z pridanej hodnoty, avšak tento sa použije pri podávaní súhrnných výkazov za kalendárne štvrtroky, ktoré sa skončili najneskôr dňa 31. marca 2008. Doterajšie opatrenie Ministerstva financií SR č. 276/2004 Z. z. zo dňa 28. apríla 2004 nadobudlo účinnosť dňa 1. mája 2004 a jeho znenie bolo uverejnené v Zbierke zákonov SR.

V súvislosti s opatrením Ministerstva financií SR č. 89/2009 Z. z., ktorým bol s účinnosťou odo dňa 13. marca 2009 ustanovený nový vzor súhrnného výkazu k dani z pridanej hodnoty, zverejnilo Ministerstvo financií SR aj ďalšie oznámenie, a to oznámenie č. MF/7669/2009-73 o vydaní poučenia na vyplnenie súhrnného výkazu k dani z pridanej hodnoty, ktoré bolo uverejnené vo Finančnom spravodajcovi č. 6/2009 na stranách 325 až 334, do znenia ktorého je možné nazrieť na internetovej stránke Ministerstva financií SR, na ktorej je pre Vás k dispozícii na linku uvedenom v predchádzajúcom texte.

Nový vzor súhrnného výkazu

Poučenie na vyplnenie súhrnného výkazu

NOVELA ZÁKONA O BANKÁCH

Dňa 1. marca 2009 nadobudla účinnosť novela zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „zákon o bankách“ alebo len „zákon“). Novelizácia zákona o bankách bola s účinnosťou odo dňa 1. marca 2009 vykonaná prostredníctvom článku IV zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej v texte len „novela zákona o bankách“ alebo len „novela“), do ktorého bol článok IV novelizujúci zákon o bankách včlenený počas legislatívneho procesu v NR SR, a to v štádiu jeho druhého čítania, na základe poslaneckého návrhu.

Rozsah novelizácie

Novela včlenila do znenia zákona o bankách nové prechodné ustanovenia obsiahnuté v § 122j zákona, na základe ktorých platí, že banka, iná úverová inštitúcia, pobočka zahraničnej banky, pobočka inej zahraničnej úverovej inštitúcie, zahraničná banka a iná zahraničná inštitúcia, ktorá vykonáva bankové činnosti na území SR, je odo dňa 1. marca 2009 do dňa 31. augusta 2009 povinná prijímať pri vkladoch v hotovosti eurobankovky a euromince bezodplatne a bez obmedzenia ich nominálnej štruktúry alebo ich celkového počtu, pričom pri bezodplatnom prijímaní eurobankoviek a euromincí nesmie účtovať žiadny poplatok, náklady ani protiplnenie za prijatie, spracovanie, počítanie, ani za žiadne iné úkony alebo činnosti, ktoré súvisia s vkladom v hotovosti.

Pravidlá vyplývajúce z osobitných predpisov

Úpravou podľa predchádzajúcej vety nie sú dotknuté ustanovenia osobitných predpisov o hotovostnom peňažnom obehu (napríklad podľa § 17a a § 17b zákona č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov) a o výmene slovenských bankoviek a slovenských mincí za eurá podľa § 3 ods. 4 až 9 zákona č. 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v SR a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „generálny zákon“).

Výklad vyššie spomínaných pravidiel týkajúcich sa (1) hotovostného peňažného obehu, (2) výmeny slovenských bankoviek a slovenských mincí za eurá, (3) bezhotovostných peňažných operácií a platobného styku vykonávaných bankami, a to vrátane povinností a oprávnení bánk súvisiacich so zavedením meny euro na území Slovenska, s ktorými táto novela zákona o bankách úzko súvisí, sme pre Vás spracovali už v spojení s problematikou zavedenia eura so zameraním na podrobný výklad generálneho zákona, ktorému sa venovalo mimoriadne vydanie bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO Špeciál, a to konkrétne v jeho samostatných častiach II a III.

Zákon o bankách bol v predchádzajúcom období novelizovaný článkom III zákona č. 297/2008 Z. z. s účinnosťou odo dňa 1. septembra 2008.

Ďalšia, v poradí druhá, novelizácia zákona o bankách bola vykonaná článkom III zákona č. 552/2008 Z. z., ktorý zakotvil zmeny v zákone o bankách s účinnosťou odo dňa 1. januára 2009 okrem tých ustanovení zákona o bankách, ktoré nadobudli účinnosť dňom vyhlásenia zákona č. 552/2008 Z. z., teda dňom 13. decembra 2008.

Z časového hľadiska bol zákon o bankách tretíkrát novelizovaný prostredníctvom generálneho zákona. Zákon o bankách bol jedným z 28 zákonov, ktorých sa týkali sprievodné novelizácie vykonané generálnym zákonom, pričom novelizácia zákona o bankách bola vykonaná článkom X generálneho zákona v spojení s článkom XXXI generálneho zákona, ktorý upravuje účinnosť jednotlivých úprav vykonaných generálnym zákonom, zo znenia ktorého vyplýva, že úpravy vykonané prostredníctvom článku X generálneho zákona nadobudli účinnosť dňa 1. januára 2008 s výnimkou tých ustanovení zákona o bankách, ktoré nadobudli účinnosť dňom zavedenia eura v SR, teda dňom 1. januára 2009.

Predchádzajúce 3 novely zákona o bankách

Vyššie spomínaným predchádzajúcim trom novelizáciám zákona o bankách sa v súvislosti s **problematikou zavedenia eura**, podrobným výkladom generálneho zákona, a to vrátane výkladu všetkých sprievodných novelizácií, ktoré boli prostredníctvom generálneho zákona vyko-

nané v 28 zákonoch, spolu s predpismi vydanými na vykonanie generálneho zákona a ďalšími predpismi súvisiacimi so zavedením eura v SR, podrobne venovalo už spomínané **mimoriadne vydanie bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO Špeciál**, a to v jeho samostatnej časti IX.

PRIPRAVUJE SA V NR SR – NOVELA ZÁKONA O ENERGETIKE

Do NR SR bol dňa 30. marca 2009 doručený návrh na vydanie zákona, prijatím ktorého by sa zmenil a doplnil zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „návrh novely zákona o energetike“ alebo len „návrh zákona“). V návrhu zákona, ktorý v tomto období postúpil v NR SR do druhého čítania, sa predpokladá **účinnosť odo dňa 1. augusta 2009.**

Predmet a rozsah novelizácie

V zákone č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „zákon o energetike“ alebo len „zákon“) by v prípade prijatia tohto návrhu zákona v znení, v akom bol predložený do NR SR, boli **zakotvené viaceré zmeny, a to predovšetkým (1) rozšírenie rozsahu oprávnení držiteľov povolení na podnikanie v energetike, v tejto súvislosti by (2) po novom mal byť upravený jednoduchší postup pri povoľovaní stavieb vedení a zariadení elektroenergetickej prenosovej a distribučnej sústavy na cudzích pozemkoch mimo zastavaného územia obce, (3) rozšírenia rozsahu oprávnení držiteľov povolení na podnikanie v energetike by sa týkalo aj upustenie od podmienky udelenia predchádzajúceho súhlasu vlastníka nehnuteľnosti, tento by už nebol potrebný a vstup na cudzie pozemky či do cudzích objektov a zariadení by držiteľ povolenia alebo ním poverená fyzická osoba alebo právnická osoba mali povinnosť vlastníkovi už len vopred oznámiť, (4) povinnosti zodpovedajúce oprávneniam držiteľov povolení na podnikanie v energetike by aj naďalej boli **zákonnými vecnými bremenami** spojenými s vlastníctvom dotknutej nehnuteľnosti,**

po novom by však mali byť upravené prechod oprávnení a povinností držiteľa povolenia v prípade právneho nástupníctva, taktiež povinnosť držiteľa povolenia poskytnúť vlastníkovi nehnuteľnosti primeranú jednorazovú náhradu, avšak **len za výmeru, ktorú** nemôže užívať v dôsledku uplatnenia zákonného vecného bremena zo strany držiteľa povolenia, pričom základom pre určenie tejto náhrady by mal byť po novom **znalecký posudok.**

V ustanovení **§ 10 ods. 1** zákona by sa v súvislosti s oprávneniami držiteľov povolenia na podnikanie v energetike novou úpravou zakotvilo, že sú oprávnení vyvíjať aktivity tvoriace obsah ich činnosti **vo verejnom záujme** a na základe návrhu novely zákona o energetike by tak v prípade jej prijatia po novom platilo, že držiteľ povolenia alebo ním poverená fyzická osoba alebo právnická osoba **môže vo verejnom záujme (1)** vstupovať na cudzie pozemky a do cudzích objektov a zariadení v rozsahu a spôsobom nevyhnutným na výkon povolenej činnosti (**po novom teda už bez** predchádzajúceho súhlasu vlastníka nehnuteľnosti), **ďalej by mohol (2)** odstraňovať a okliesňovať stromy a iné porasty, ktoré ohrozujú bezpečnosť alebo spoľahlivosť prevádzky energetických zariadení, ak tak po predchádzajúcej písomnej výzve neurobil ich vlastník, nájomca alebo správca (ďalej v texte len „vlastník“), pričom písomná výzva by musela byť vlastníkovi naďalej doručená najmenej tri mesiace pred plánovaným začiatkom odstraňovania alebo okliesňovania stromov, **(3)** po predchádzajúcom súhlase vstupovať v súlade s osobitnými predpismi do uzavretých priestorov

Rozšírenie rozsahu oprávnení držiteľov povolení

a zariadení Ministerstva obrany SR, Ministerstva vnútra SR, Ozbrojených síl SR, Policajného zboru, Zboru väzenskej a justičnej stráže SR, Slovenskej informačnej služby a Železníc SR, (4) vstupovať na pozemky alebo do objektov, v ktorých sú umiestnené osobitné telekomunikačné zariadenia, a to v rozsahu a spôsobom nevyhnutným na výkon povolenej činnosti (avšak po novom už bez predchádzajúceho súhlasu vlastníka nehnuteľnosti), (5) držiteľ povolenia by po novom mohol zriaďovať na cudzích pozemkoch mimo zastavaného územia obce podľa § 139a ods. 8 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov vedenie a zariadenia elektroenergetickej prenosovej a distribučnej sústavy, pričom pri povoľovaní takejto stavby by stavebný úrad rozhodol o rozsahu, v akom možno stavbu uskutočniť a prevádzkovať na cudzom pozemku a oprávnenia stavebníka na uskutočnenie stavby by vznikli nadobudnutím právoplatnosti takéhoto rozhodnutia a (6) držiteľ povolenia by bol naďalej oprávnený vykonávať na cudzích nehnuteľnostiach povolenú činnosť na elektroenergetických zariadeniach alebo na plynárenských zariadeniach potrebných na zabezpečenie prevádzky sústavy alebo siete, ktorých výstavba bola povolená podľa osobitného predpisu, teda podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.

Vstup na cudzie pozemky, do cudzích objektov a zariadení

Na základe zmeny v § 10 ods. 2 zákona by v prípadoch uvedených v predchádzajúcom texte v bodoch (1), (2) a (4) už nebol potrebný predchádzajúci súhlas vlastníka nehnuteľnosti a vstup na cudzie pozemky či do cudzích objektov a zariadení by držiteľ povolenia alebo ním poverená fyzická osoba alebo právnická osoba mali povinnosť už len vopred oznámiť vlastníkovi okrem prípadov, ak pôjde o (1) bezprostredné ohrozenie života, zdravia alebo majetku osôb a pri likvidácii týchto stavov, (2) stav núdze alebo predchádzanie jeho vzniku, (3) poruchy, údržbu alebo havárie na zariadeniach sústavy alebo siete a počas ich odstraňovania, pričom v týchto prípadoch sa predchádzajúci

súhlas vlastníka nehnuteľnosti nevyžaduje ani podľa súčasného znenia zákona o energetike.

Po vypustení druhej vety zo znenia ustanovenia § 10 ods. 4 zákona by v prípade prijatia návrhu zákona v podobe, v akej bol predložený do NR SR, už držiteľ povolenia alebo ním poverená fyzická osoba alebo právnická osoba nemala povinnosť oznámiť vlastníkovi vstup na cudzie pozemky (táto povinnosť sa v súčasnosti nevzťahuje na prípady, ak ide o vstup na cudzie pozemky z dôvodu havárií a porúch na energetických zariadeniach), a to z dôvodu úprav predpokladaných v § 10 ods. 1 zákona, o ktorých sme sa už zmienili.

Na základe nového znenia § 10 ods. 5 zákona by po novom platilo, že povinnosti zodpovedajúce oprávneniam podľa § 10 ods. 1 zákona sú vecnými bremenami (podľa § 151n až 151p zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov) spojenými s vlastníctvom dotknutej nehnuteľnosti (teda už bez úpravy explicitne zakotvujúcej, že sú spôsobilé na zápis do katastra nehnuteľností). Podľa novej úpravy by práva zodpovedajúce týmto vecným bremenám patrili držiteľovi povolenia a v prípade zmeny osoby držiteľa povolenia by práva zodpovedajúce vecným bremenám prechádzali na nového držiteľa povolenia. Vlastník dotknutej nehnuteľnosti by mal naďalej za zriadenie týchto vecných bremien nárok na poskytnutie primeranej jednorazovej náhrady. Náhrada by sa však mala poskytovať len za výmeru, v ktorej je vlastník obmedzený pri užívaní dotknutej nehnuteľnosti v dôsledku uplatnenia zákonného vecného bremena držiteľom povolenia. Náhrada by nemohla byť nižšia ako výška náhrady určená znaleckým posudkom, pričom náklady na jeho vyhotovenie by hradil držiteľ povolenia. Lehoty na uplatnenie nároku na poskytnutie primeranej jednorazovej náhrady by boli naďalej rovnaké ako lehoty uvedené v § 10 ods. 3 zákona, podľa ktorého platí, že vlastníkovi nehnuteľnosti patrí po vykonaní činností na základe výzvy podľa § 10 ods. 1 písm. b) zákona, znenie ktorého sme uviedli v bode (2) predchádzajúceho textu týkajúceho sa prvého

Nároky vlastníkov nehnuteľností a poskytovanie náhrad

odseku § 10 zákona, **náhrada preukázaných nákladov**, ktorú uhradza držiteľ povolenia a ak vznikne vlastníkovi nehnuteľnosti v dôsledku výkonu práv držiteľa povolenia alebo ním poverenej fyzickej osoby alebo právnickej osoby majetková ujma, potom má **nárok na náhradu škody**. V prípade, ak je vlastník nehnuteľnosti obmedzený pri obvyklom užívaní nehnuteľnosti, má nárok na primeranú jednorazovú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti. Tieto nároky, teda nárok na náhradu škody alebo nárok na primeranú

jednorazovú náhradu za nútené obmedzenie užívania **možno uplatniť** u držiteľa povolenia alebo ním poverenej fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorí túto škodu alebo obmedzenie vlastníckych práv spôsobili, **do šiestich mesiacov** odo dňa, keď sa o tom poškodený dozvedel, **najneskôr však do jedného roka** od vzniku škody alebo od vzniku núteného obmedzenia užívania nehnuteľnosti, **inak právo** poškodeného na náhradu škody alebo na primeranú jednorazovú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti **zaniká**.

ULC ČARNOGURSKÝ LAW FIRM

Bratislava - Slovensko	Brescia - Taliansko
Tvarožkova 5, P.O.BOX 21	Via Val Giudicarie 4
814 99 Bratislava, Slovensko	251 23 Brescia, Taliansko
Tel.: +421-2-5720 1717	Tel.: +39-030-221 932 33
Fax: +421-2-5720 1777	Fax: +39-030-221 932 02
Skype: ulcbratislava	Skype: ulcbrescia
E-mail: office@ulclegal.com	E-mail: brescia@ulclegal.com

Kyjev - Ukrajina
172 Gorkogo St., Suite 1316
031 50 Kyjev, Ukrajina
Tel.: +38-044-521 21 10
Fax: +38-044-529 17 32
Skype: ulckyiv
E-mail: kyiv@ulclegal.com

www.ulclegal.com

Informácie uvedené v bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO nie sú poskytovaním právnych rád. Nemožno z neho odvodzovať žiadne práva a povinnosti. Materiál obsiahnutý v tomto dokumente je informatívnej povahy a aplikácia vyššie uvedených informácií bude vždy špecifická v závislosti od konkrétnych okolností prípadu. Z uvedených dôvodov pri konkrétnych právnych riešeniach preto vždy odporúčame konzultácie. I keď je bulletin ULC Čarnogurský PRO BONO zostavovaný s maximálnou starostlivosťou, advokátska kancelária ULC Čarnogurský nepreberá zodpovednosť za prípadné chyby či nepresnosti, ani za akékoľvek škody vzniknuté z aktivít konaných na základe informácií uvedených v tomto dokumente.

Obsah bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO nie je možné využívať pre účely zisku, ponúkať svojim klientom ako svoj vlastný alebo publikovať bez predchádzajúceho písomného súhlasu spoločnosti ULC Čarnogurský s.r.o. V prípade záujmu o ďalšie informácie alebo o poskytnutie individuálneho poradenstva či konzultácií nás neváhajte kontaktovať.

V prípade, že naďalej nechcete byť adresátom tejto služby, kontaktujte nás na e-mailovej adrese simunkova@ulclegal.com. Ďakujeme.

V prípade akýchkoľvek otázok kontaktujte, prosím, Mgr. Martinu Šimunkovú: simunkova@ulclegal.com.

© ULC Čarnogurský, 2009